

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/217/2021
Identifikačné číslo spisu:	7115222350
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7115222350.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Ing. K. K., bývajúcej v J., Q. R. XX, adresa na doručovanie S. XXX, zastúpenej spoločnosťou Sýkorová - advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Murgašova 3, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Mgr. Mária Sýkorová, PhD., proti žalovaným 1/ K. J., bývajúcemu v J., P. XX, 2/ U. Z., bývajúcej v J., P. XX a 3/ Ing. U. J., bývajúcej v J., P. XX, zastúpených spoločnosťou Advokátska kancelária MARIÁN VOJČÍK s.r.o., so sídlom v Košiciach, Jazmínová 1, IČO: 52 280 799, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Marián Vojčík, adresa na doručovanie Košice, Orlia 4, o určenie neúčinnosti právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 34C/409/2015, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 13. novembra 2020 sp. zn. 1Co/14/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ až 3/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) uznesením z 12. septembra 2019 č. k. 34C/409/2015-186 konanie zastavil (výrok I), a žalovaným 1/ až 3/ (ďalej spolu aj „žalovaní“) priznal právo na náhradu trov konania voči žalobkyni (výrok II).

1.1. Rozhodnutie v časti zastavenia konania (výrok I) odôvodnil späťvzatím žaloby žalobkyňou. O trovách konania (výrok II.) prvostupňový súd rozhodol podľa § 256 ods. 1, § 251, § 262 ods. 1 a § 263 ods. 1 CSP a pretože žalobkyňa späťvzatím žaloby v celom rozsahu procesne zavinila zastavenie konania, súd priznal žalovaným náhradu trov konania proti žalobkyni v plnom rozsahu.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne uznesením z 13. novembra 2020 sp. zn. 1Co/14/2020 potvrdil prvostupňové uznesenie vo výroku o trovách konania a žalovaným priznal proti žalobkyni nárok na náhradu odvolacích trov.

2.1. Odvolací súd uviedol, že prvostupňový súd o trovách zastaveného konania v danej veci rozhodol v súlade so zákonom, aplikoval správne ustanovenie právneho predpisu, ktoré je v danej veci relevantné, a to ust. § 256 ods. 1 CSP upravujúce zásadu procesnej zodpovednosti strany za zavinenie, ktoré aj

správne interpretoval. Súčasne konštatoval správnosť dôvodov napadnutého uznesenia, na ktoré v celom rozsahu odkázal (§ 387 ods. 2 CSP).

2.2. Ďalej uviedol, že v danom spore neboli preukázané výnimočné okolnosti odôvodňujúce nepriznanie náhrady trov konania podľa ust. § 257 CSP žalovaným, ktorým nemožno pričítať žiadne procesné zavinenie na zastavení konania. Po odcitovaní ustanovenia § 257 CSP poukázal na dôvodovú správu k cit. ust. § 257 CSP podľa ktorej aplikácia tohto ust. pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú kumulatívne splnené dve podmienky: jedná sa o dôvody hodné osobitného zreteľa a o výnimočné okolnosti, ktoré zákon bližšie nedefinuje, ale výklad ponecháva na súdnu prax. K dôvodom hodným osobitného zreteľa možno zahrnúť neprimeranú tvrdosť, podiel oboch strán na vzniku a priebehu sporu, povahu a okolnosti sporu, zložitosť doposiaľ neriešenej právnej problematiky, zložitosť prípadov výkladu medzinárodnej zmluvy, osobitné pomery strany sporu, či nízky príjem (pozri Civilný sporový poriadok, Komentár, autorov doc. JUDr. Marek Števec, PhD. a kol., vyd. C.H.Beck v Prahe 2016, str. 942). V tejto súvislosti podotkol, že ustanovenie § 257 CSP nie je možné interpretovať tak, že táto norma je aplikovateľná kedykoľvek a bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania.

2.3. K námietkam uvedeným žalobkyňou v odvolaní uviedol, že tieto nie sú spôsobilé spochybníť správnosť uznesenia v napadnutom výroku o trovách konania, nezakladajú výnimočnosť prípadu ani z hľadiska okolností danej veci ani z hľadiska pomerov strán a neodôvodňujú aplikáciu ust. § 257 CSP na daný prípad a nepriznanie náhrady trov konania žalovaným. Skutočnosť, že na majetok žalobkyne bol vyhlásený oddĺžovací konkurz, podľa názoru odvolacieho súdu nemožno pričítať na ťarchu žalovaným, ktorí v tomto konaní iba bránili svoje práva, a nevyvolali (nezavinili) vzniknutý stav a nevyhnutnosť späťvzatia žaloby žalobkyňou. V danom prípade konanie o neúčinnosti právneho úkonu sa netýka majetku žalobkyne podliehajúceho konkurzu v zmysle ust. § 166e ods. 1, 2 ZKR a možno len súhlasiť so žalovanými, že v prípade úspechu žalobkyne v danom spore by sa jej majetok zväčšil, čím by sa zvýšila možnosť uspokojiť všetkých jej veriteľov v plnom rozsahu.

2.4. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní mali žalovaní plný procesný úspech, preto im odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobkyni v plnom rozsahu.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Navrhla (i) odložiť vykonateľnosť napadnutého odvolacieho uznesenia, čo v podstatnom odôvodnila osobitnými okolnosťami prejednávanej veci, jej majetkovými pomermi a úspešnosťou dovolania. Poukázala tiež na to, že ide o vysokú sumu, ktorú v súčasnej dobe nie je schopná uhradiť a (ii) zrušiť napadnuté odvolacie rozhodnutie a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Po opise priebehu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiam nižších súdov v prevažnom rozsahu polemizovala s právnymi závermi odvolacieho súdu, spochybňovala správnosť jeho rozhodnutia resp. kritizovala jeho prístup k právnemu posudzovaniu veci.

3.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f/ CSP namietala nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, jeho nepreskúmateľnosť, až arbitrárnosť. Podľa jej názoru odvolací súd nezohľadnil jej argumentáciu v prospech uplatnenia § 257 CSP ani jej odkaz na odvolacie rozhodnutie KS BB sp. zn. 12Co/46/2018.

3.2. Žalobkyňa podala dovolanie aj podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Jadrom (celkovej) dovolacej argumentácie žalobkyne bolo nesprávne právne posúdenie veci, a to v dôsledku nesprávnej interpretácie § 262 ods. 1 a § 256 CSP s tým, že v danej veci mali súdy postupovať podľa § 257 CSP.

4. Žalovaní navrhli dovolanie zamietnuť resp. odmietnuť. V podstatnom poukázali na správne právne i skutkové závery nižších súdov. Uviedli, že žalobkyňa v dovolaní neformulovala právnu otázku a že na jej strane neexistovali dôvody na aplikáciu § 257 CSP. V neposlednom uviedli, že samotné súdne konanie bolo od začiatku nedôvodné, bez akéhokoľvek skutkového a právneho základu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), vychádzajúc zo žalobkyňou uvádzanej argumentácie [bod 3(i)], nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP; v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie (toto sa vydáva iba v prípade vyhovenia návrhu, pozn.).

6. Najvyšší soud ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

8. Žalobkyňa v súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f/ CSP namietala nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, jeho nepreskúmateľnosť, až arbitrárnosť. Podľa jej názoru odvolací súd nezohľadnil jej argumentáciu v prospech uplatnenia § 257 CSP ani jej odkaz na odvolacie rozhodnutie KS BB sp. zn. 12Co/46/2018 (bod 3.1.).

9. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, že v konaní došlo k ňou tvrdeným vadám zmätočnosti.

10. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

11. Podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto

rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

11.1. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry EŠLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

12. V zmysle vyššie uvedeného rovnako tak v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

12.1. Z ustanovenia § 387 ods. 3 CSP vyplýva, že odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

12.2. Podľa § 393 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté.

12.3. Podľa ustanovenia § 393 ods. 3 CSP ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozhodnutia obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu.

13. Najvyšší súd uvádza, že odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu nedáva podklad pre tvrdenie dovolateľky, že nespĺňa požiadavku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, že odvolací súd nedal odpovede na jej odvolacie argumenty a že odvolacie rozhodnutie je nepreskúmateľné resp. arbitrárne (body 3.1. a 8). Dovolaním napádané uznesenie, ktoré sa týkalo rozhodovania o trovách konania totiž uvádza skutkový i právny stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, relevantný obsah odvolania i označenie procesných noriem, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Odvolací súd v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania pri zastavení konania právne konformným spôsobom podal výklad „procesného zavinenia“, ktorý výklad nemožno považovať za neodôvodnený či arbitrárny. Dostatočným spôsobom tiež reagoval na výhrady žalobkyne súvisiace s interpretáciou najmä § 257 CSP (body 12 až 18 odôvodnenia odvolacieho uznesenia), keď v podstatnom konštatoval zhodne so závermi prvostupňového súdu, že zastavenie konania zavinila žalobkyňa, a preto je povinná nahradiť trovy konania, ktoré vznikli v tomto spore protistrane (žalovaným). Skutočnosť, že na majetok žalobkyne bol vyhlásený oddlžovací konkurz, jednak nebolo možné pričítať na ťarchu žalovaným a jednak sa posudzované konanie o neúčinnosti právneho úkonu netýkalo majetku žalobkyne podliehajúceho konkurzu v zmysle ust. § 166e ods. 1, 2 ZKR, v dôsledku čoho v prípade úspechu žalobkyne v danom spore by sa jej majetok zväčšil, čím by sa zvýšila možnosť uspokojiť všetkých jej veriteľov v plnom rozsahu. V tomto ohľade nebolo ani nijako významné tvrdenia žalobkyne, že odvolací súd sa nevysporiadal s odlišným odvolacím rozhodnutím. Mala na mysli rozhodnutie Krajského súdu v

Banskej Bystrici sp. zn. 12Co/46/2018, ktoré rozhodnutie však jednak netvorí ustálenú prax dovolacieho súdu a jednak sa netýkalo strany žalobcu a späťvzatia žaloby (išlo o stranu žalovanej a zastavenie konania ex lege, pozn.), čo bolo v hre v teraz posudzovanej veci. Nebolo preto potrebné odôvodniť dôvod odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe (§ 393 ods. 3 CSP). Myšlienkový postup odvolacieho súdu bol preto v odôvodnení dostatočne vysvetlený a odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Dovolateľka preto nedôvodne argumentovala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené (nepreskúmateľné). Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP

14. Žalobkyňa podala dovolanie aj podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. V rámci tohto dovolania však explicitne nevymedzila významnú právnu otázku, ktorá ešte nebola riešená dovolacím súdom. Aj s poukazom na ustanovenie § 124 ods. 1 CSP najvyšší súd ustálil, že jadrom (celkovej) dovolacej argumentácie žalobkyne bolo nesprávne právne posúdenie veci, a to v dôsledku nesprávnej interpretácie § 262 ods. 1 a § 256 CSP s tým, že v danej veci mali sudy postupovať podľa § 257 CSP.

15. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (písm. a), ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c).

15.1. Podľa § 421 ods. 2 CSP nie je dovolanie podľa odseku 1 prípustné tiež vtedy, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu o nároku na náhradu trov konania (§ 357 písm. m/ CSP).

16. Keďže v preskúmvanej veci dovolanie žalobkyne odôvodnené nesprávnym právnym posúdením veci smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku o nároku na náhradu trov konania, prieskum ktorého je dovolacím súdom z hľadiska (ne)správneho právneho posúdenia v zmysle § 421 ods. 2 CSP vylúčený, najvyšší súd dovolanie v tejto časti pre procesnú neprípustnosť odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

17. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.